

HISPANIA:

155

Cantabros: Crura a Freto Herculeo usque in Gallæciam & Mare Britannicum: ultimum Corii ad modum
 Caude, Promontorium Sacrum, hodie *S. Vincentis*, quod extenditur in Oceanum Atlanticum, longe ultra om-
 nem Hispaniam. Subest Hispania medio Quarti, totique Quinto, parti etiam Sexti Climatis: ubi optima ad res
 omnes Temperies. Nam neque ut Africa violento Sole torretur; neque, ut Gallia, ventis assiduis fatigatur: sed
 inter utramque media, hyeme & æstate temperato Sole perfruitur. Hinc magna Cœli salubritas per Hispaniam,
 teste Iustino, æqualisque Aëris spiritus nulla Paludum gravi nebula inficitur. Huc accedunt marinæ auræ undi-
 que assidui flatus, quibus omnem provinciam penetrantibus, eventilato terrestri spiritu, præcipua omnibus sa-
 nitas redditur. Non eadem tamen Hispaniæ passim qualitas. Qua enim Arcton spectat, plerisque scribingentibus,
 frigidior est, nonnulliusque asperitatis: Oceano semper obnoxia, interiorum aquarum indiga, malignæque inde
 habitationes: quum etiam rupibus, saltibus, locisque silvestribus pleraque obsessa. Qua, Montibus fere per-
 petuum intercurrentibus, in Austrum declinat, tota felix, tota beata, ut multis magnisque Fluminibus irrigari,
 sic tempestivis pluviis, quantum sufficit, recreari solita, & hinc omne genus, ea præcipue parte, Frugum. Anima-
 liumque non benigna solum Mater, sed & Nutrix sollicita, Admirandam eorum, cum quæ ex terra proveniunt,
 tum quæ in terræ visceribus generantur & latent, fertilitatem: Animantium item, quæ Terra Marique nascun-
 tur præstantiam, quis digne utque singula flagrant, commemorabit? Incredibilis per omnem Hispaniam Fru-
 gum ubertas: & plerique agri tantæ sunt liberalitatis, ut pro accepto uno tritici modio triginta plurimum colo-
 nis reddant: sæpe etiam quadraginta. Herbarum cum sativarum, tum voluntariarum, quæ citra sementem erū-
 punt, quibusque insignes sunt & peculiare vires passim, cum primis in montosis locis est feracissima: ubi sui diffi-
 milis, inquit Pomponius, Linum aut Spartum alit. Fructus etiam arborum numero plures, formaque grandio-
 res habet. Quid Mala referam? Inter ea meliores notæ sunt duo, *Cannsum* & *Regium*. Quid Pyra? In iis su-
 premæ classis quatuor, quæ odore gustuque suavissima: *Apianum*, quod *Muscatum* vocant omnium Pyrorum
 minimum, *Vinosum*, *Pintum*, Quartumque, quod Hispanis *Sine Regula* nominatur. Quid Olivas? In harum
 numero prima obtinent Hispalenses, quæ magnitudine juglandes excedunt. Quid de reliquis dicam Fructi-
 bus? Plene decantata sunt non paucis Mala Hesperia vel Citrea: Cydonia, quæ vulgo *Membrillos*, Granata, suis
 etiam coriis medicinam facientia. Quid vina commemorabo, optimi saporis odorisque? Passim quidem ge-
 nerosa admodum leguntur, alii tamen & aliis locis præstantiora. Hispania etiam dives quondam univèrsim,
 ut nunc quoque variis in locis, preciosissimus Auri, Argenti, Aëris, Ferri, Plumbi, aliorumque Metallorum
 Thesauris. Quid jam dicam de Salinis? Sal in Hispania non modo coqui, verum etiam plurimum effodi,
 hoc est & fieri & gigni, tradit Solinus. Fit in multis Hispaniæ locis ex aquis puteanis, ut apud *Seguntiam* &
 alibi: unde Regibus magnum exigitur Vectigal, Sunt & Montes Hispaniæ, si fides Marineo Siculo, nativi Salis.

Cœli temperies.

Soli fertilitas.